MATEMATIKA

1. letnik – splošna gimnazija

Jan Kastelic

Gimnazija Antona Aškerca, Šolski center Ljubljana

9. januar 2025

Vsebina

- Racionalna števila
- Realna števila

2/93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Section 1

Racionalna števila

- 📵 Racionalna števila
 - Ulomki in racionalna števila
 - Razširjanje in krajšanje ulomkov
 - Seštevanje in odštevanje ulomkov
 - Množenje ulomkov
 - Deljenje ulomkov
 - Urejenost racionalnih števil
 - Potence s celimi eksponenti
 - Decimalni zapis
- Realna števila

4 / 93

Jan Kastelic (GAA)

Ulomek $\frac{x}{y}$ je zapis, ki predstavlja zapis deljenja

5/93

Ulomek $\frac{x}{y}$ je zapis, ki predstavlja zapis deljenja

$$x: y = \frac{x}{y}; \quad y \neq 0 \land x, y \in \mathbb{Z}.$$

5/93

Ulomek $\frac{x}{y}$ je zapis, ki predstavlja zapis deljenja

$$x: y = \frac{x}{y}; \quad y \neq 0 \land x, y \in \mathbb{Z}.$$

Število/izraz x imenujemo **števec**, y pa **imenovalec**, med njima je **ulomkova črta**.

5 / 93

Ulomek $\frac{x}{y}$ je zapis, ki predstavlja zapis deljenja

$$x: y = \frac{x}{y}; \quad y \neq 0 \land x, y \in \mathbb{Z}.$$

Število/izraz x imenujemo števec, y pa imenovalec, med njima je ulomkova črta.

Ulomek $\frac{x}{0}$ ni definiran (nima pomena), saj z 0 ne moremo deliti.

5/93

Ulomek $\frac{x}{y}$ je zapis, ki predstavlja zapis deljenja

$$x: y = \frac{x}{y}; \quad y \neq 0 \land x, y \in \mathbb{Z}.$$

Število/izraz x imenujemo **števec**, y pa **imenovalec**, med njima je **ulomkova črta**.

Ulomek $\frac{x}{0}$ ni definiran (nima pomena), saj z 0 ne moremo deliti.

Algebrski ulomek je ulomek, v katerem v števcu in/ali imenovalcu nastopajo algebrski izrazi.

◆ロト ◆団 ト ◆ 恵 ト ◆ 恵 ・ 夕 へ ○

5/93

6/93

Ničelni ulomek je ulomek oblike $\frac{0}{v} = 0$; $y \neq 0$.

6/93

Ničelni ulomek je ulomek oblike $\frac{0}{y} = 0$; $y \neq 0$.

V ulomku, kjer v števcu ali imenovalcu nastopa negativno število, upoštevamo enakost

6/93

Ničelni ulomek je ulomek oblike $\frac{0}{y} = 0$; $y \neq 0$.

V ulomku, kjer v števcu ali imenovalcu nastopa negativno število, upoštevamo enakost

$$-\frac{x}{y} = \frac{-x}{y} = \frac{x}{-y}$$

Jan Kastelic (GAA)

6/93

Ničelni ulomek je ulomek oblike $\frac{0}{y} = 0$; $y \neq 0$.

V ulomku, kjer v števcu ali imenovalcu nastopa negativno število, upoštevamo enakost

$$-\frac{x}{y} = \frac{-x}{y} = \frac{x}{-y}.$$

Vsakemu neničelnemu ulomku $\frac{x}{y}$ lahko priredimo njegovo **obratno vrednost**:

Ničelni ulomek je ulomek oblike $\frac{0}{y} = 0$; $y \neq 0$.

V ulomku, kjer v števcu ali imenovalcu nastopa negativno število, upoštevamo enakost

$$-\frac{x}{y} = \frac{-x}{y} = \frac{x}{-y}.$$

Vsakemu neničelnemu ulomku $\frac{x}{y}$ lahko priredimo njegovo **obratno vrednost**:

$$\left(\frac{x}{y}\right)^{-1} = \frac{y}{x}; \quad x, y \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}.$$

◆□▶ ◆□▶ ◆壹▶ ◆壹▶ ○壹 の

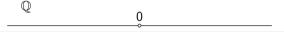
9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Množica racionalnih števil $\mathbb Q$ je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

7/93

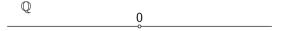
Množica racionalnih števil \mathbb{Q} je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

Jan Kastelic (GAA)

7/93

Množica racionalnih števil \mathbb{Q} je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

Glede na predznak razdelimo racionalna števila v tri množice:

$$\mathbb{Q} = \mathbb{Q}^-$$

7/93

Množica racionalnih števil \mathbb{Q} je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

Glede na predznak razdelimo racionalna števila v tri množice:

množico negativnih racionalnih števil Q⁻,

$$\mathbb{Q} = \mathbb{Q}^- \cup \{0\}$$

Jan Kastelic (GAA)MATEMATIKA9. januar 20257/93

Množica racionalnih števil \mathbb{Q} je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

$$\mathbb{Q}$$
 $\mathbb{Q}^ \emptyset$

Glede na predznak razdelimo racionalna števila v tri množice:

- množico negativnih racionalnih števil Q⁻,
- ullet množico z elementom nič: $\{{f 0}\}$ in

$$\mathbb{Q} = \mathbb{Q}^- \cup \{0\} \cup \mathbb{Q}^+$$

Množica racionalnih števil \mathbb{Q} je sestavljena iz vseh ulomkov (kar pomeni, da vsebuje tudi vsa naravna in cela števila).

$$\mathbb{Q}$$
 $\mathbb{Q}^ \mathbb{Q}^+$

Glede na predznak razdelimo racionalna števila v tri množice:

- množico negativnih racionalnih števil Q⁻,
- množico z elementom nič: {0} in
- množico pozitivnih racionalnih števil: Q+.

$$\mathbb{Q} = \mathbb{Q}^- \cup \{0\} \cup \mathbb{Q}^+$$

Jan Kastelic (GAA)MATEMATIKA9. januar 20257/93

Ulomki in racionalna števila

Ulomka $\frac{x}{y}$ in $\frac{z}{w}$ sta enaka/enakovredna natanko takrat, ko je xz = wy; $y, z \neq 0$.

4日 > 4団 > 4 団 > 4 団 > 1 目 り 9 0 0

8/93

Ulomka $\frac{x}{y}$ in $\frac{z}{w}$ sta enaka/enakovredna natanko takrat, ko je xz = wy; $y, z \neq 0$.

$$\frac{x}{y} = \frac{w}{z} \Leftrightarrow xz = wy; \quad y, z \neq 0$$

8/93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Ulomka $\frac{x}{y}$ in $\frac{z}{w}$ sta enaka/enakovredna natanko takrat, ko je xz=wy; $y,z\neq 0$.

$$\frac{x}{y} = \frac{w}{z} \Leftrightarrow xz = wy; \quad y, z \neq 0$$

Enaka/enakovredna ulomka sta različna zapisa za isto racionalno število.

8 / 93

Ulomki in racionalna števila

Naloga

Za katere vrednosti x ulomek ni definiran?

Jan Kastelic (GAA)

Naloga

Za katere vrednosti x ulomek ni definiran?

$$\bullet \ \frac{x-2}{x+1}$$

$$\bullet \ \frac{2}{x-5}$$

•
$$\frac{x+2}{3}$$

•
$$\frac{13}{2x-5}$$

Ulomki in racionalna števila

10 / 93

Naloga

Za katere vrednosti x ima ulomek vrednost enako 0?

10 / 93

Naloga

Za katere vrednosti x ima ulomek vrednost enako 0?

$$\bullet \ \frac{x-2}{x+1}$$

$$\bullet$$
 $\frac{2}{x-5}$

•
$$\frac{x+2}{3}$$

•
$$\frac{13}{2x-5}$$

Ulomki in racionalna števila

11/93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Naloga

Ali imata ulomka isto vrednost?

11/93

Ali imata ulomka isto vrednost?

- $\frac{2}{3}$ in $\frac{10}{15}$
- $\frac{-1}{2}$ in $\frac{1}{-2}$
- $\frac{4}{5}$ in $\frac{-8}{-10}$
- $\frac{5}{8}$ in $\frac{8}{5}$

Ulomki in racionalna števila

Za kateri x imata ulomka isto vrednost?

12/93

Za kateri x imata ulomka isto vrednost?

•
$$\frac{x+1}{2}$$
 in $\frac{3}{4}$

•
$$\frac{4}{2x-1}$$
 in $\frac{1}{3}$

$$\bullet \ \frac{x+1}{2} \text{ in } \frac{x-1}{-3}$$

$$\bullet \ \frac{x+1}{x-2} \ \text{in} \ \frac{2}{5}$$

Ulomki in racionalna števila

Ali ulomka predstavljata isto vrednost?

Ali ulomka predstavljata isto vrednost?

- $\bullet \left(\frac{1}{2}\right)^{-1} \text{ in } -\frac{1}{2}$
- $\bullet \left(\frac{2}{3}\right)^{-1} \text{ in } \frac{3}{2}$
- $1\frac{3}{7}$ in $\left(\frac{7}{10}\right)^{-1}$

Ulomki in racionalna števila

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 14 / 93

Ali ulomka predstavljata isto vrednost?

Jan Kastelic (GAA)

Ali ulomka predstavljata isto vrednost?

- $2 \cdot \frac{3}{4}$ in $\frac{3}{2}$
- $2\frac{3}{4}$ in $\frac{3}{2}$
- $\left(1\frac{2}{5}\right)^{-1}$ in $1\frac{5}{2}$
- $\bullet \left(1\frac{2}{5}\right)^{-1} \text{ in } \frac{5}{7}$

Ulomki in racionalna števila

Zapišite s celim delom oziroma z ulomkom.

15 / 93

Zapišite s celim delom oziroma z ulomkom.

•
$$\frac{14}{5}$$

•
$$\frac{110}{17}$$

•
$$-\frac{5}{2}$$

•
$$3\frac{5}{8}$$

$$\bullet$$
 $\frac{4}{3}$

16 / 93

Razširjanje ulomka

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Razširjanje ulomka

Ulomek ohrani svojo vrednost, če števec in imenovalec pomnožimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku pravimo **razširjanje ulomka**.

16 / 93

Razširjanje ulomka

Ulomek ohrani svojo vrednost, če števec in imenovalec pomnožimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku pravimo **razširjanje ulomka**.

$$\frac{x}{y} = \frac{x \cdot z}{y \cdot z}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

16 / 93

Razširjanje ulomka

Ulomek ohrani svojo vrednost, če števec in imenovalec pomnožimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku pravimo **razširjanje ulomka**.

$$\frac{x}{y} = \frac{x \cdot z}{y \cdot z}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Ko ulomke seštevamo ali odštevamo, jih razširimo na **najmanjši skupni imenovalec**, ki je najmanjši skupni večkratnik vseh imenovalcev.

16 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Vrednost ulomka se ne spremeni, če števec in imenovalec delimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku rečemo **krajšanje ulomka**.

17 / 93

Vrednost ulomka se ne spremeni, če števec in imenovalec delimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku rečemo **krajšanje ulomka**.

$$\frac{x \cdot z}{y \cdot z} = \frac{x}{y}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

17 / 93

Vrednost ulomka se ne spremeni, če števec in imenovalec delimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku rečemo **krajšanje ulomka**.

$$\frac{x \cdot z}{y \cdot z} = \frac{x}{y}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Okrajšan ulomek

17 / 93

Vrednost ulomka se ne spremeni, če števec in imenovalec delimo z istim neničelnim številom oziroma izrazom. Temu postopku rečemo **krajšanje ulomka**.

$$\frac{x \cdot z}{y \cdot z} = \frac{x}{y}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Okrajšan ulomek

Ulomek $\frac{x}{y}$ je **okrajšan**, če je (x,y)=1, torej če sta števec in imenovalec tuji števili.

17 / 93

Razširite ulomke na najmanjši skupni imenovalec.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

18 / 93

Razširite ulomke na najmanjši skupni imenovalec.

•
$$\frac{1}{3}$$
, $\frac{3}{5}$ in $\frac{5}{6}$

•
$$\frac{1}{5}$$
, $-\frac{1}{2}$ in $\frac{-1}{3}$

•
$$\frac{2}{7}$$
, 1 in $\frac{1}{2}$

•
$$\frac{2}{-1}$$
, $\frac{3}{2}$ in $\frac{1}{-3}$

•
$$\frac{5}{6}$$
, $\frac{1}{2}$ in $-\frac{2}{3}$

•
$$\frac{3}{-4}$$
, $\frac{-1}{2}$ in $-\frac{2}{5}$

Razširite ulomke na najmanjši skupni imenovalec.

19 / 93

Razširite ulomke na najmanjši skupni imenovalec.

•
$$\frac{1}{x-1}$$
, $\frac{1}{x+1}$ in 1

$$\bullet$$
 $\frac{4}{x-4}$, $\frac{2}{x-2}$ in $\frac{1}{x^2-6x+8}$

•
$$\frac{2}{x}$$
, $\frac{1}{x-3}$ in $\frac{1}{(x-3)^2}$

$$\bullet \ \frac{2}{x-1} \text{ in } \frac{3}{1-x}$$

•
$$\frac{3}{x^2-4x}$$
, $\frac{1}{x}$ in $\frac{2}{x-4}$

•
$$\frac{1}{2-x}$$
, $\frac{2}{x+2}$ in $\frac{3}{x^2-4}$

Okrajšajte ulomek.

Okrajšajte ulomek.

- $\frac{100}{225}$
- $\frac{34}{51}$
- $\frac{121}{3}$
 - $\frac{45}{75}$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 21/93

Okrajšajte ulomek.

Jan Kastelic (GAA)

Okrajšajte ulomek.

•
$$\frac{x^2-4}{x^2+2x}$$

•
$$\frac{x^3+8}{2x+4}$$

•
$$\frac{x^3-1}{x^2-4x+3}$$

$$\bullet \ \frac{x^3 - 2x^2 - x + 2}{x^2 - 3x + 2}$$

•
$$\frac{x^2-9}{3-x}$$

•
$$\frac{x-4}{16-x^2}$$

22 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Seštevanje ulomkov

22 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Seštevanje ulomkov

Ulomke **seštevamo** tako, da jih razširimo na skupni imenovalec, nato seštejemo števce, imenovalce pa prepišemo.

22 / 93

Seštevanje ulomkov

Ulomke **seštevamo** tako, da jih razširimo na skupni imenovalec, nato seštejemo števce, imenovalce pa prepišemo.

$$\frac{x}{y} + \frac{z}{w} = \frac{xw}{yw} + \frac{yz}{yw} = \frac{xw + yz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

22 / 93

Seštevanje ulomkov

Ulomke **seštevamo** tako, da jih razširimo na skupni imenovalec, nato seštejemo števce, imenovalce pa prepišemo.

$$\frac{x}{y} + \frac{z}{w} = \frac{xw}{yw} + \frac{yz}{yw} = \frac{xw + yz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Odštevanje ulomkov

□ ト ◆ □ ト ◆ 重 ト ◆ 重 ・ 夕 Q @

22 / 93

Seštevanje ulomkov

Ulomke **seštevamo** tako, da jih razširimo na skupni imenovalec, nato seštejemo števce, imenovalce pa prepišemo.

$$\frac{x}{y} + \frac{z}{w} = \frac{xw}{yw} + \frac{yz}{yw} = \frac{xw + yz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Odštevanje ulomkov

Ulomke odštevamo tako, da prištejemo nasprotni ulomek.

22 / 93

Seštevanje ulomkov

Ulomke **seštevamo** tako, da jih razširimo na skupni imenovalec, nato seštejemo števce, imenovalce pa prepišemo.

$$\frac{x}{y} + \frac{z}{w} = \frac{xw}{yw} + \frac{yz}{yw} = \frac{xw + yz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Odštevanje ulomkov

Ulomke odštevamo tako, da prištejemo nasprotni ulomek.

$$\frac{x}{y} - \frac{z}{w} = \frac{x}{y} + \left(-\frac{z}{w}\right) = \frac{xw}{yw} + \frac{-yz}{yw} = \frac{xw - yz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

◆□▶ ◆□▶ ◆■▶ ◆■▶ ● 夕久○

22 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 23 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\frac{5}{7} + \frac{1}{14}$$

•
$$\frac{2}{9} - \frac{1}{3}$$

•
$$\frac{3}{8} + 1\frac{1}{2}$$

•
$$1-\frac{5}{6}$$

9. januar 2025

Izračunajte.

9. januar 2025

Izračunajte.

$$\bullet$$
 $\left(\frac{2}{3}-2\frac{1}{4}\right)+\frac{1}{12}$

$$\bullet \ \frac{2}{7} - \frac{3}{4} + \left(\frac{1}{2} - 2\right)$$

•
$$\left(\frac{2}{3} - \left(\frac{1}{3} - 3\right) + \frac{1}{4}\right) - \frac{1}{2}$$

•
$$1 - \left(2 - \left(3 - 4 - \left(5 - \frac{1}{2}\right)\right) + \frac{1}{3}\right)$$

25 / 93

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{x}{x-1} - \frac{x}{x+1}$$

$$\bullet$$
 $\frac{3}{x^2} + \frac{4}{x^3} - \frac{1}{x}$

$$\bullet$$
 $\frac{3}{x^2-4x}-\left(\frac{1}{x-4}+\frac{2}{x^2-5x+4}\right)$

$$\bullet \ \frac{2}{xy} + \frac{3}{x} - \frac{2}{y}$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

25 / 93

Poenostavite.

9. januar 2025

Poenostavite.

$$\bullet \frac{(a-3)^3 - (a-1)^3 + 26}{6a} + \left(-\frac{1}{2}\right)^{-1}$$

•
$$\frac{x^3 - 2x^2 - x + 2}{-x(1-x) - 2} - \left(\frac{x-1}{x} - 1\right)^{-1}$$

$$\bullet \left(\frac{x}{2} - \left(\frac{x}{3} - \left(\frac{x}{4} - \frac{x}{5}\right)\right)\right) - \left(\frac{60}{x}\right)^{-1}$$

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Množenje ulomkov

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Množenje ulomkov

Ulomka **množimo** tako, da števce množimo s števci, imenovalce pa množimo z imenovalci.

27 / 93

Množenje ulomkov

Ulomka **množimo** tako, da števce množimo s števci, imenovalce pa množimo z imenovalci.

$$\frac{x}{y} \cdot \frac{z}{w} = \frac{xz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

27 / 93

Množenje ulomkov

Ulomka **množimo** tako, da števce množimo s števci, imenovalce pa množimo z imenovalci.

$$\frac{x}{y} \cdot \frac{z}{w} = \frac{xz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Produkt danega in njemu obratnega ulomka je enak 1.

27 / 93

Množenje ulomkov

Ulomka **množimo** tako, da števce množimo s števci, imenovalce pa množimo z imenovalci.

$$\frac{x}{y} \cdot \frac{z}{w} = \frac{xz}{yw}; \quad x, z \in \mathbb{Z} \land y, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Produkt danega in njemu obratnega ulomka je enak 1.

$$\frac{x}{y} \cdot \left(\frac{x}{y}\right)^{-1} = \frac{x}{y} \cdot \frac{y}{x} = 1$$

27 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

$$\bullet \ \frac{1}{3} \cdot \frac{3}{7}$$

$$\bullet \ \frac{-2}{13} \cdot \left(-\frac{39}{4} \right)$$

$$\bullet \ \frac{2}{5} \cdot \frac{4}{9}$$

•
$$2\frac{1}{3} \cdot 3\frac{3}{4}$$

•
$$\frac{-2}{5} \cdot 4\frac{2}{7}$$

•
$$3 \cdot \frac{2}{3}$$

9. januar 2025

29 / 93

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{x^2 - 9}{x^2 + 3x + 9} \cdot \frac{x^3 - 27}{x^2 - 6k + 9}$$

$$\bullet \ \frac{x^2 + 5x}{-x + 2} \cdot \frac{2x^2 - 8}{x^2 + 7x + 10}$$

$$\bullet \ \frac{x^3 - 4x^2 - 4x + 16}{2x + 4} \cdot \frac{6x}{3x - 6}$$

$$\bullet \ 2 \cdot \frac{x}{x-1} \cdot \frac{x^2-1}{x^2+x}$$

30 / 93

Poenostavite.

9. januar 2025

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{x^2 - 4}{x^2 - 1} \cdot \frac{x^3 - 1}{x^3 + x^2 + x} \cdot \frac{x^2 + x}{2 - x}$$

$$\bullet \left(\left(x - y + \left(\frac{x + y}{2xy} \right)^{-1} \right) \cdot \left(\frac{1}{x + y} \right)^{-1} - 2xy \right) \cdot (x - y)^{-1}$$

•
$$\left(xy + y^2 - \frac{xy + y^2}{3xy - 3x^2}\right) \cdot \left(\frac{x + y}{3x}\right)^{-1} - \left(-\frac{y - x}{y}\right)^{-1}$$

Deljenje ulomkov

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Deljenje ulomkov

Deljenje ulomkov

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Deljenje ulomkov

Ulomek **delimo** z neničelnim ulomkom tako, da prvi ulomek množimo z obratno vrednostjo drugega ulomka.

31/93

Deljenje ulomkov

Ulomek **delimo** z neničelnim ulomkom tako, da prvi ulomek množimo z obratno vrednostjo drugega ulomka.

$$\frac{x}{y}: \frac{z}{w} = \frac{x}{y} \cdot \left(\frac{z}{w}\right)^{-1} = \frac{x}{y} \cdot \frac{w}{z} = \frac{xw}{yz}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

31/93

Deljenje ulomkov

Ulomek **delimo** z neničelnim ulomkom tako, da prvi ulomek množimo z obratno vrednostjo drugega ulomka.

$$\frac{x}{y}:\frac{z}{w}=\frac{x}{y}\cdot\left(\frac{z}{w}\right)^{-1}=\frac{x}{y}\cdot\frac{w}{z}=\frac{xw}{yz};\quad x\in\mathbb{Z}\wedge y,z,w\in\mathbb{Z}\setminus\{0\}$$

Deljenju ulomkov lahko zapišemo kot dvojni ulomek.

31/93

Deljenje ulomkov

Ulomek **delimo** z neničelnim ulomkom tako, da prvi ulomek množimo z obratno vrednostjo drugega ulomka.

$$\frac{x}{y}: \frac{z}{w} = \frac{x}{y} \cdot \left(\frac{z}{w}\right)^{-1} = \frac{x}{y} \cdot \frac{w}{z} = \frac{xw}{yz}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

Deljenju ulomkov lahko zapišemo kot dvojni ulomek.

$$\frac{x}{y}: \frac{z}{w} = \frac{\frac{x}{y}}{\frac{z}{w}}; \quad x \in \mathbb{Z} \land y, z, w \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}$$

31/93

32 / 93

Izračunajte.

9. januar 2025

Izračunajte.

- 2: $\frac{4}{5}$
- $1\frac{2}{3}:2\frac{5}{6}$
- $\frac{7}{12}$: 14
- $\frac{3}{8}$: $\frac{9}{32}$

Jan Kastelic (GAA)

Izračunajte.

9. januar 2025

Izračunajte.

•
$$\frac{\frac{3}{4}}{\frac{6}{6}}$$

$$\frac{1}{2}$$

$$\bullet$$
 $\frac{3}{5}$

•
$$\frac{\frac{3}{5}}{-2}$$

$$-\frac{1}{2}$$
• $\frac{-\frac{1}{2}}{2^{-1}}$

Poenostavite.

9. januar 2025

Poenostavite.

•
$$\frac{x^2+x-6}{x+2}$$
: $(x-2)$

$$\bullet \frac{x-1}{2x^2-4x}: \frac{x^2}{x-2}$$

•
$$x : \frac{x^2 + x}{x^3 + 1}$$

Poenostavite.

9. januar 2025

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{x-1}{x^2+4} : \frac{1-x^2}{x-2}$$

•
$$\frac{x-2}{(x+2)^{-1}}:\left(\frac{1}{x^2-1}\right)^{-1}$$

$$\bullet$$
 $\frac{3-x}{2-x}$: $\frac{x-3}{x-2}$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Za ulomka $\frac{x}{v}$ in $\frac{z}{w}$ $(y, w \notin \{0\})$ velja natanko ena izmed treh možnosti:

36 / 93

Za ulomka $\frac{x}{v}$ in $\frac{z}{w}$ $(y, w \notin \{0\})$ velja natanko ena izmed treh možnosti:

• prvi ulomek je večji od drugega $\frac{x}{v} \ge \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \ge yz$;

36/93

Za ulomka $\frac{x}{v}$ in $\frac{z}{w}$ $(y, w \notin \{0\})$ velja natanko ena izmed treh možnosti:

- prvi ulomek je večji od drugega $\frac{x}{y} \ge \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \ge yz$;
- ② drugi ulomek je večji od prvega $\frac{x}{v} \leq \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \leq yz$;

36/93

Za ulomka $\frac{x}{v}$ in $\frac{z}{w}$ $(y, w \notin \{0\})$ velja natanko ena izmed treh možnosti:

- prvi ulomek je večji od drugega $\frac{x}{v} \geq \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \geq yz$;
- ② drugi ulomek je večji od prvega $\frac{x}{v} \leq \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \leq yz$;
- 1 ulomka sta enaka $\frac{x}{y} = \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je xw = yz oziroma $\frac{x}{y} \le \frac{z}{w} \wedge \frac{x}{y} \ge \frac{z}{w}$.

□ ▶ < □ ▶ < □ ▶ < □ ▶
 □ ▶ < □ ▶

36/93

Za ulomka $\frac{x}{v}$ in $\frac{z}{w}$ $(y, w \notin \{0\})$ velja natanko ena izmed treh možnosti:

- prvi ulomek je večji od drugega $\frac{x}{v} \geq \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \geq yz$;
- ② drugi ulomek je večji od prvega $\frac{x}{v} \leq \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je $xw \leq yz$;
- 1 ulomka sta enaka $\frac{x}{y} = \frac{z}{w}$ natanko tedaj, ko je xw = yz oziroma $\frac{x}{y} \le \frac{z}{w} \land \frac{x}{y} \ge \frac{z}{w}$.

Enaka ulomka predstavljata isto racionalno število.

4□ > 4□ > 4 = > 4 = > = 90

9. ianuar 2025

Slika večjega racionalnega števila $\frac{x}{y}$ je na številski premici desno od slike manjšega racionalnega števila $\frac{z}{y}$.

37 / 93

Slika večjega racionalnega števila $\frac{x}{y}$ je na številski premici desno od slike manjšega racionalnega števila $\frac{z}{y}$.

9. januar 2025

Slika večjega racionalnega števila $\frac{x}{y}$ je na številski premici desno od slike manjšega racionalnega števila $\frac{z}{w}$.

Slike pozitivnih racionalnih števil ležijo desno, slike negativnih racionalnih števil pa levo od koordinatnega izhodišča.

37/93

Slika večjega racionalnega števila $\frac{x}{y}$ je na številski premici desno od slike manjšega racionalnega števila $\frac{z}{y}$.

Slike pozitivnih racionalnih števil ležijo desno, slike negativnih racionalnih števil pa levo od koordinatnega izhodišča.

$$\mathbb{Q}^ \mathbb{Q}^+$$
negativna števila pozitivna števila

37 / 93

Slika večjega racionalnega števila $\frac{x}{y}$ je na številski premici desno od slike manjšega racionalnega števila $\frac{z}{y}$.

Slike pozitivnih racionalnih števil ležijo desno, slike negativnih racionalnih števil pa levo od koordinatnega izhodišča.

$$\mathbb{Q}^ \mathbb{Q}^+$$
 negativna števila pozitivna števila

V množici ulomkov velja, da je vsak negativen ulomek manjši od vsakega pozitivnega ulomka.

37 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 38 / 93

38 / 93

Množica racionalnih števil je **linearno urejena** z relacijo *biti manjši ali enak* (<) oziroma biti večji ali enak (\geq) .

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

38 / 93

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

• refleksivnost:
$$\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$$
;

38 / 93

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

- refleksivnost: $\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$;
- $\bullet \ \ \text{antisimetričnost} \colon \, \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{x}{y} \Rightarrow \frac{x}{y} = \frac{z}{w};$

38 / 93

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

- refleksivnost: $\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$;
- $\bullet \ \ \text{antisimetričnost} \colon \, \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{x}{y} \Rightarrow \frac{x}{y} = \frac{z}{w};$
- tranzitivnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w}, \frac{r}{q} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{r}{q} \Rightarrow \frac{x}{y} \leq \frac{r}{q}$ in

9. ianuar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

- refleksivnost: $\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$;
- $\bullet \ \ \text{antisimetričnost} : \ \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{x}{y} \Rightarrow \frac{x}{y} = \frac{z}{w};$
- $\bullet \ \ \textbf{tranzitivnost} \colon \, \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w}, \frac{r}{q} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{r}{q} \Rightarrow \frac{x}{y} \leq \frac{r}{q} \ \text{in}$
- stroga sovisnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \le \frac{z}{w} \lor \frac{z}{w} \le \frac{x}{y}$.

38 / 93

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

- refleksivnost: $\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$;
- $\bullet \ \ \text{antisimetričnost} : \ \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{x}{y} \Rightarrow \frac{x}{y} = \frac{z}{w};$
- $\bullet \ \ \textbf{tranzitivnost} \colon \, \forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w}, \frac{r}{q} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{r}{q} \Rightarrow \frac{x}{y} \leq \frac{r}{q} \ \text{in}$
- stroga sovisnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \le \frac{z}{w} \lor \frac{z}{w} \le \frac{x}{y}$.

Množica racionalnih števil pa je tudi **delno urejena**, in sicer z relacijo *biti manjši* (<) oziroma *biti večji* (>).

Množica racionalnih števil je **linearno urejena** z relacijo *biti manjši ali enak* (\leq) oziroma *biti večji ali enak* (\geq).

Za to relacijo linearne urejenosti veljajo naslednje lastnosti:

- refleksivnost: $\forall \frac{x}{y} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{x}{y}$;
- antisimetričnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{x}{y} \Rightarrow \frac{x}{y} = \frac{z}{w};$
- tranzitivnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w}, \frac{r}{q} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \leq \frac{z}{w} \land \frac{z}{w} \leq \frac{r}{q} \Rightarrow \frac{x}{y} \leq \frac{r}{q}$ in
- stroga sovisnost: $\forall \frac{x}{y}, \frac{z}{w} \in \mathbb{Q} : \frac{x}{y} \le \frac{z}{w} \lor \frac{z}{w} \le \frac{x}{y}$.

Množica racionalnih števil pa je tudi **delno urejena**, in sicer z relacijo *biti manjši* (<) oziroma *biti večji* (>).

Tedaj veljajo le lastnosti: refleksivnost, antisimetričnost in tranzitivnost.

Urejenost racionalnih števil

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 39 / 93

9. januar 2025

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

<ロ > < 回 > < 回 > < 巨 > < 巨 > 三 の < @

39 / 93

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} + \frac{r}{q} < \frac{z}{w} + \frac{r}{q}$$

39 / 93

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} + \frac{r}{q} < \frac{z}{w} + \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s pozitivnim številom se znak neenakosti ohrani.

39 / 93

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} + \frac{r}{q} < \frac{z}{w} + \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s pozitivnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \land \quad \frac{r}{q} > 0 \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} \cdot \frac{r}{q} < \frac{z}{w} \cdot \frac{r}{q}$$

Jan Kastelic (GAA)

39 / 93

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} + \frac{r}{q} < \frac{z}{w} + \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s pozitivnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \land \quad \frac{r}{q} > 0 \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} \cdot \frac{r}{q} < \frac{z}{w} \cdot \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s negativnim številom se znak neenakosti obrne.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Če na obeh straneh neenakosti prištejemo isto število, se neenakost ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} + \frac{r}{q} < \frac{z}{w} + \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s pozitivnim številom se znak neenakosti ohrani.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \land \quad \frac{r}{q} > 0 \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} \cdot \frac{r}{q} < \frac{z}{w} \cdot \frac{r}{q}$$

Pri množenju neenakosti s negativnim številom se znak neenakosti obrne.

$$\frac{x}{y} < \frac{z}{w} \quad \land \quad \frac{r}{q} < 0 \quad \Rightarrow \quad \frac{x}{y} \cdot \frac{r}{q} > \frac{z}{w} \cdot \frac{r}{q}$$

39 / 93

Urejenost racionalnih števil

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 40 / 93

Kateri od ulomkov je večji?

9. januar 2025

Kateri od ulomkov je večji?

- $\frac{3}{7}$, $\frac{3}{8}$
- $\frac{7}{3}, \frac{8}{3}$
- $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{10}$
- $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{200}$

Urejenost racionalnih števil

Katero število je za
$$\frac{3}{5}$$
 večje od $\frac{2}{3}$?

9. januar 2025

Katero število je za $\frac{3}{5}$ večje od $\frac{2}{3}$?

Naloga

Katero število je za $\frac{1}{3}$ manjše od $\frac{7}{9}$?

41 / 93

Urejenost racionalnih števil

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 42 / 93

Ulomke uredite po velikosti od večjega k manjšemu.

42 / 93

Ulomke uredite po velikosti od večjega k manjšemu.

•
$$\frac{2}{5}$$
, $\frac{3}{10}$, $\frac{8}{9}$ in $\frac{7}{8}$

$$\bullet$$
 $-\frac{1}{2}$, $\frac{-1}{3}$, $\frac{-3}{4}$ in $\frac{2}{-5}$

9. januar 2025

Urejenost racionalnih števil

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 43 / 93

Ali obstajajo ulomki z imenovalcem 25, ki so med $\frac{4}{9}$ in $\frac{5}{9}$? Če obstajajo, jih zapišite.

43 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Ali obstajajo ulomki z imenovalcem 25, ki so med $\frac{4}{9}$ in $\frac{5}{9}$? Če obstajajo, jih zapišite.

Naloga

Ali obstajajo ulomki z imenovalcem 100, ki so med $\frac{13}{53}$ in $\frac{14}{53}$? Če obstajajo, jih zapišite.

43 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

44 / 93

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

Potenca z eksponentom enakim 0 je definirana kot:

44 / 93

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

Potenca z eksponentom enakim 0 je definirana kot:

$$x^0 = \begin{cases} 1; & x \neq 0; \end{cases}$$

44 / 93

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

Potenca z eksponentom enakim 0 je definirana kot:

$$x^0 = \begin{cases} 1; & x \neq 0; \\ 0; & x = 0. \end{cases}$$

44 / 93

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

Potenca z eksponentom enakim 0 je definirana kot:

$$x^0 = \begin{cases} 1; & x \neq 0; \\ 0; & x = 0. \end{cases}$$

Potenca z negativnim celim eksponentom pa je definirana kot:

44 / 93

Naravna števila so enaka pozitivnim celim številom, torej so potence s pozitivnimi celimi eksponenti enake potencam z naravnimi eksponenti.

Potenca z eksponentom enakim 0 je definirana kot:

$$x^0 = \begin{cases} 1; & x \neq 0; \\ 0; & x = 0. \end{cases}$$

Potenca z negativnim celim eksponentom pa je definirana kot:

$$x^{-n} = \frac{1}{x^n}; \quad x \notin \{0\}, n \in \mathbb{N}.$$

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 44/93

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x,y\in\mathbb{R}$ in cele eksponente $m,n\in\mathbb{Z}$.

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x,y\in\mathbb{R}$ in cele eksponente $m,n\in\mathbb{Z}$.

$$x^n \cdot x^m = x^{n+m}$$

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x,y\in\mathbb{R}$ in cele eksponente $m,n\in\mathbb{Z}.$

- $x^n \cdot x^m = x^{n+m}$
- $x^n \cdot y^n = (xy)^n$

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x, y \in \mathbb{R}$ in cele eksponente $m, n \in \mathbb{Z}$.

- $x^n \cdot x^m = x^{n+m}$
- $x^n \cdot y^n = (xy)^n$
- $(x^n)^m = x^{nm}$

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x, y \in \mathbb{R}$ in cele eksponente $m, n \in \mathbb{Z}$.

- $x^n \cdot x^m = x^{n+m}$
- $x^n \cdot y^n = (xy)^n$
- $x^n : x^m = \frac{x^n}{x^m} = x^{n-m}$

45 / 93

V spodaj zapisanih pravilih upoštevamo realni osnovi $x,y\in\mathbb{R}$ in cele eksponente $m,n\in\mathbb{Z}.$

- $x^n \cdot x^m = x^{n+m}$
- $x^n \cdot y^n = (xy)^n$
- $(x^n)^m = x^{nm}$
- $x^n : x^m = \frac{x^n}{x^m} = x^{n-m}$
- $x^n: y^n = \frac{x^n}{y^n} = \left(\frac{x}{y}\right)^n; \quad y \neq 0$

45 / 93

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$x^{10}: x^5$$

•
$$b^4 : b^{-11}$$

•
$$y^{-3}: y^2$$

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$\frac{x^3y^{-2}}{x^{-2}y^3}$$

$$\bullet \ \frac{2^{10}a^4b^{-4}}{2^{-2}a^{-2}b}$$

$$\bullet \ \frac{3^{10}x^{-12}y^{-20}}{6^{10}x^2y^{-3}}$$

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \left(\frac{-2^5 a^{-4} b^3}{2^{-2} a b^{-2}}\right)^2 : \left(-\frac{a^2 b^4}{2^3 a^{-2}}\right)^3$$

$$\bullet \left(\frac{-3^4 x^{-2} y^3}{x^3 z^2}\right)^{-4} \cdot \left(\frac{3^5 x^2 z^{-2}}{y^{-3}}\right)^3$$

$$\bullet \ -\frac{5^5 a^4 b^{-3}}{a^{-3} b^2} : \left(-\frac{5^2 a^{-2} b}{a^2}\right)^2$$

Jan Kastelic (GAA)

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{x^{-2} + x^{-1}}{x^{-3} + x^{-2}}$$

$$\bullet \ \frac{x^{-1} + x^{-2} + x^{-3}}{x^{-4} - x^{-1}}$$

$$\frac{1+x^{-2}}{x^{-4}-1}$$

$$\bullet \ \frac{x^{-2} + x^{-3}}{x^{-3} - x^{-2}}$$

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

$$\bullet \ \frac{3^{n+2}-2\cdot 3^{n-1}}{3^{n-2}+3^n}$$

$$\bullet \frac{5^{2n} + 5^{2n-1} - 2 \cdot 5^{2n+1}}{25^n}$$

$$\bullet \frac{7^{3n-3} + 3 \cdot 7^{3n-2} - 7^{3n-4}}{7^{3n-2} - 7^{3n-1}}$$

$$\bullet \ \frac{2^{n-1}+3\cdot 2^n}{4^n+5\cdot 2^{2n-1}}$$

Potence s celimi eksponenti

Napišite brez negativnih eksponentov.

Napišite brez negativnih eksponentov.

•
$$x^{-1} + 2x^{-2}$$

•
$$1 - x^{-1} - x^{-2}$$

•
$$\frac{1}{x^{-1}} + x^{-1}$$

$$\bullet \left(\frac{\frac{2}{x^{-2}}}{(x^{-2})^{-1}}\right)^{-1}$$

51/93

Potence s celimi eksponenti

Poenostavite.

Poenostavite.

•
$$(x-x^{-1})\cdot(x^2-1)^{-1}$$

$$\bullet \ \frac{x^{-2} + x^{-1}}{x^{-2} - x^{-1}} - (1 - x)^{-1}$$

$$\bullet \left(\frac{x^{-3}-x^{-1}}{1-x^{-2}}\right)^{-1} + \left(\frac{1}{x}\right)^{-1}$$

$$(x^{-2}-2x^{-1}+1)^{-1}-(x-1)^{-2}$$

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

53 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

• z ulomkom in

53 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

53 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

Decimalni zapis sestavljajo tri komponente:

53 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

Decimalni zapis sestavljajo tri komponente:

• celi del,

53 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

Decimalni zapis sestavljajo tri komponente:

- celi del,
- decimalna pika oziroma decimalna vejica in

53 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

Decimalni zapis sestavljajo tri komponente:

- celi del,
- decimalna pika oziroma decimalna vejica in
- ulomljeni del.

53 / 93

Jan Kastelic (GAA)MATEMATIKA9. januar 2025

Vsako racionalno število lahko zapišemo na dva načina:

- z ulomkom in
- z decimalnim zapisom.

Decimalni zapis sestavljajo tri komponente:

- celi del.
- decimalna pika oziroma decimalna vejica in
- ulomljeni del.

Decimalni zapis racionalnega števila (zapisanega z ulomkom) dobimo tako, da števec ulomka delimo z njegovim imenovalcem.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 54 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

54 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

54 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

54 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

Neskončen periodičen decimalni zapis dobimo pri nedesetiških/nedecimalnih ulomkih.

54 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

Neskončen periodičen decimalni zapis dobimo pri nedesetiških/nedecimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalca ne moremo razširiti na potenco števila 10.

54 / 93

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

Neskončen periodičen decimalni zapis dobimo pri nedesetiških/nedecimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalca ne moremo razširiti na potenco števila 10.

Najmanjšo skupino števk, ki se pri neskončnem periodičnem decimalnem zapisu ponavlja, imenujemo **perioda**.

54 / 93

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

Neskončen periodičen decimalni zapis dobimo pri nedesetiških/nedecimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalca ne moremo razširiti na potenco števila 10.

Najmanjšo skupino števk, ki se pri neskončnem periodičnem decimalnem zapisu ponavlja, imenujemo **perioda**.

Označujemo jo s črtico nad to skupino števk.

54 / 93

Končen decimalni zapis dobimo pri desetiških/decimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalec se lahko razširi na potenco števila 10, takšni imenovalci so oblike $2^n \cdot 5^m$.

Neskončen periodičen decimalni zapis

Neskončen periodičen decimalni zapis dobimo pri nedesetiških/nedecimalnih ulomkih.

To so ulomki, katerih imenovalca ne moremo razširiti na potenco števila 10.

Najmanjšo skupino števk, ki se pri neskončnem periodičnem decimalnem zapisu ponavlja, imenujemo **perioda**.

Označujemo jo s črtico nad to skupino števk.

Glede na število števk, ki v njej nastopajo, določimo njen red.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 54/93

Decimalni zapis

Zapišite z decimalnim zapisom.

Jan Kastelic (GAA)

Zapišite z decimalnim zapisom.

- $\frac{3}{8}$
- $\frac{2}{125}$
- $\frac{6}{25}$
- $\frac{5}{6}$

• $\frac{4}{9}$

- \bullet $\frac{4}{15}$
- \bullet $\frac{1}{7}$
- $\frac{11}{13}$

Decimalni zapis

Periodično decimalno število zapišite z okrajšanim ulomkom.

Periodično decimalno število zapišite z okrajšanim ulomkom.

- 0.24
- 0.9
- 1.√2
- 1.03̄
- 1.00√12

Decimalni zapis

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 57 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$11.3 + 2.35$$

$$\bullet$$
 0.94 + 0.24

•
$$5.6 - 2.9$$

$$0.2 - 1.25$$

•
$$12.5 - 20.61$$

Decimalni zapis

58 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

 $0.1 \cdot 2.44$

1.2 ⋅ 0.4

• 11 · 0.002

 \bullet 0.5 · 0.04

• 0.3:5

• 12.5 : 0.05

• 2:0.02

• 0.15:0.3

Decimalni zapis

Izračunajte.

Izračunajte.

$$\bullet$$
 (0.24 + 0.06): 5 - 1.2

•
$$12:(1.2-0.2\cdot3)+1.2$$

$$(2-0.3:(0.025+0.035)) \cdot 0.11$$

$$\bullet$$
 $(1-0.2:(0.03+0.02))\cdot 1.5$

$$\bullet$$
 0.3 · (1.2 - 0.6 · (0.04 + 0.06))

59 / 93

Section 2

Realna števila

- Racionalna števila
- Realna števila
 - Realna števila
 - Kvadratni koren
 - Kubični koren
 - Interval
 - Reševanje enačb
 - Reševanje neenačb
 - Reševanje sistemov enačb
 - Obravnava enačb in neenačb
 - Sklepni račun
 - Odstotnii račun
 - Absolutna vrednost
 - 7 zokroževanie približki nanake

9. ianuar 2025

Realna števila

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Kvadratni koren

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Kvadratni koren

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt{49 \cdot 64}$$

•
$$\sqrt{4 \cdot 324}$$

•
$$\sqrt{361 \cdot 16}$$

•
$$\sqrt{-16 \cdot 25}$$

•
$$\sqrt{3 \cdot 12}$$

•
$$\sqrt{\frac{225}{289}}$$

•
$$\sqrt{\frac{169}{256}}$$

•
$$\sqrt{\frac{49}{121}}$$

•
$$\sqrt{\frac{18}{32}}$$

Kvadratni koren

Izračunajte.

Izračunajte.

$$\bullet$$
 $\sqrt{\sqrt{16}}$

•
$$\sqrt{\sqrt{81}}$$

•
$$\sqrt{\sqrt{256}}$$

•
$$\sqrt{\sqrt{1}}$$

•
$$\sqrt{\sqrt{256}}$$

Kvadratni koren

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt{e^{10}f^{26}}$$

•
$$\sqrt{a^{20}b^4}$$

•
$$\sqrt{(-x)^{20}y^4}$$

•
$$\sqrt{3a^6 + a^6}$$

Kvadratni koren

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt{16+36+12}$$

•
$$\sqrt{121} + \sqrt{81}$$

•
$$\sqrt{10+21+69}$$

•
$$\sqrt{10+11-21}$$

•
$$\sqrt{9+4-4}$$

•
$$\sqrt{3 \cdot 4 + 2 \cdot 2}$$

$$\bullet$$
 $\sqrt{5\cdot 7+1}$

$$\bullet \ \sqrt{8 \cdot 7 - 5 \cdot 4}$$

•
$$\sqrt{10 \cdot 8 - 4 \cdot 4}$$

$$\sqrt{11 \cdot 5 + 2 \cdot 7 + 3 \cdot 4}$$

9. ianuar 2025

Izračunajte.

Izračunajte.

- \bullet $\sqrt{20}$
- √98
- √300
- $\sqrt{125}$
- $\sqrt{x^3}$

•
$$\sqrt{x^4y^5z^6}$$

•
$$\sqrt{128a^{13}b^9}$$

•
$$\sqrt{100x^2y^5 + 62x^2y^5}$$
; $x, y \ge 0$

•
$$\sqrt{8a^6b^5-12a^4b^6}$$
; $a,b\geq 0$

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt{44} + \sqrt{99}$$

•
$$\sqrt{192} + \sqrt{147}$$

$$\sqrt{180} - \sqrt{245} + 2\sqrt{500}$$

•
$$\sqrt{243a^3b} + 2a\sqrt{48ab} - \sqrt{363a^2} \cdot \sqrt{ab}$$
; $a, b \ge 0$

•
$$\sqrt{3a^6 + a^6}$$

Jan Kastelic (GAA)

Racionalizirajte imenovalec.

Racionalizirajte imenovalec.

$$\frac{2+\sqrt{2}}{\sqrt{2}}$$

•
$$\frac{2}{5\sqrt{3}}$$

$$\bullet \ \frac{\sqrt{2}}{1-\sqrt{2}}$$

•
$$\frac{1+\sqrt{5}}{2+\sqrt{5}}$$

•
$$\frac{2-\sqrt{3}}{3+\sqrt{2}}$$

Kvadratni koren

71 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\frac{2}{\sqrt{3}} + \frac{3}{\sqrt{2}}$$

•
$$\frac{1-\sqrt{2}}{\sqrt{3}} - \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{5}}$$

•
$$(2-\sqrt{3})^3$$

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$(2-\sqrt{5})^3-(1+2\sqrt{5})^2$$

•
$$(2-\sqrt{3})^2+(2+\sqrt{3})^3$$

$$\bullet \left(1+\sqrt{5}\right)\sqrt{6-2\sqrt{5}}$$

•
$$(3-\sqrt{5})\sqrt{14+6\sqrt{5}}$$

$$\bullet \left(\sqrt{3}+\sqrt{5}\right)\sqrt{8-2\sqrt{15}}$$

Kubični koren

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Kubični koren

74 / 93

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt[3]{-1}$$

•
$$\sqrt[3]{\frac{64}{125}}$$

•
$$\sqrt[3]{-\frac{27}{343}}$$

•
$$\sqrt[3]{1\frac{488}{512}}$$

Kubični koren

Izračunajte.

Izračunajte.

•
$$\sqrt{\sqrt{256}} - \frac{3 - \sqrt{2}}{\sqrt{2} - 1} + \sqrt[3]{-8} + (2 - \sqrt{2})^2$$

$$\bullet \ \frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}1} - \frac{\sqrt{3}-1}{\sqrt{3}+1} + \sqrt{0.16} + \sqrt{0.64} - \sqrt[3]{-27} + \sqrt{48} - \sqrt{27}$$

•
$$(1-\sqrt{5})^2-(1+\sqrt{5})^2+\frac{\sqrt{5}-2}{\sqrt{5}+2}-\sqrt{125}+\sqrt{245}$$

Jan Kastelic (GAA)

Interval je množica vseh realnih števil, ki ležijo med dvema danima številoma a in b, kjer je a < b. Števili a in b imenujemo **krajišči intervala**.

76 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Interval je množica vseh realnih števil, ki ležijo med dvema danima številoma a in b, kjer je a < b.

Števili a in b imenujemo **krajišči intervala**.

Vključenost krajišč

76 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Interval je množica vseh realnih števil, ki ležijo med dvema danima številoma a in b, kjer je a < b.

Števili a in b imenujemo **krajišči intervala**.

Vključenost krajišč

• Simbola "[" in "]" označujeta krajišče, ki spada k intervalu.

76 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Interval je množica vseh realnih števil, ki ležijo med dvema danima številoma a in b, kjer je a < b.

Števili a in b imenujemo **krajišči intervala**.

Vključenost krajišč

- Simbola "[" in "]" označujeta krajišče, ki spada k intervalu.
- Simbola "(" in ")" označujeta krajišče, ki ne spada k intervalu.

76 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Interval je množica vseh realnih števil, ki ležijo med dvema danima številoma a in b, kjer je a < b.

Števili a in b imenujemo **krajišči intervala**.

Vključenost krajišč

- Simbola "[" in "]" označujeta krajišče, ki spada k intervalu.
- Simbola "(" in ")" označujeta krajišče, ki ne spada k intervalu.

Pri zapisu intervalov moramo biti pozorni na zapis vrstnega reda števil, ki določata krajišči.

$$[a,b] \neq [b,a]$$

76 / 93

Jan Kastelic (GAA)MATEMATIKA9. januar 2025

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Zaprti interval

Zaprti interval

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščema a in b.

77 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Zaprti interval

$$[\mathbf{a},\mathbf{b}] = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{a} \le \mathbf{x} \le \mathbf{b}\}$$

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščema a in b.

Odprti interval

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA)

Zaprti interval

$$[\mathbf{a},\mathbf{b}]=\{\mathbf{x}\in\mathbb{R};\mathbf{a}\leq\mathbf{x}\leq\mathbf{b}\}$$

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščema a in b.

Odprti interval

$$(\mathbf{a},\mathbf{b}) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{a} < \mathbf{x} < \mathbf{b}\}$$

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vendar ne vsebuje krajišč a in b.

77 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Polodprti/polzaprti interval

Polodprti/polzaprti interval

$$[\mathbf{a},\mathbf{b})=\{\mathbf{x}\in\mathbb{R};\mathbf{a}\leq\mathbf{x}<\mathbf{b}\}$$

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščem a, vendar ne vsebuje krajišča b.

78 / 93

 Jan Kastelic (GAA)
 MATEMATIKA
 9. januar 2025

Polodprti/polzaprti interval

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščem a, vendar ne vsebuje krajišča b.

Vsebuje vsa realna števila med a in b, vključno s krajiščem b, vendar ne vsebuje krajišča a.

78 / 93

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025

Interval

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

$$\bullet \ [\mathbf{a}, \infty) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \geq \mathbf{a}\}$$

79 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA

- $\bullet \ [\mathbf{a}, \infty) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \geq \mathbf{a}\}$
- $\bullet (\mathbf{a}, \infty) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} > \mathbf{a}\}$

- $\bullet [\mathbf{a}, \infty) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \geq \mathbf{a}\}$
- $\bullet \ (\mathsf{a},\infty) = \{\mathsf{x} \in \mathbb{R}; \frac{\mathsf{x} > \mathsf{a}\}}{\mathsf{a}}$
- $\bullet \ (-\infty, \mathbf{b}] = \{ \mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \le \mathbf{b} \}$

$$ullet$$
 $[\mathbf{a},\infty)=\{\mathbf{x}\in\mathbb{R};\mathbf{x}\geq\mathbf{a}\}$

$$\bullet \ (\mathsf{a},\infty) = \{\mathsf{x} \in \mathbb{R}; \frac{\mathsf{x} > \mathsf{a}\}}{\mathsf{a}}$$

$$\bullet \ (-\infty, \mathbf{b}] = \{ \mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \le \mathbf{b} \}$$

b

$$\bullet \ (-\infty, \mathbf{b}) = \{ \mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} < \mathbf{b} \}$$

9. ianuar 2025

$$\bullet \ [\mathbf{a}, \infty) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \geq \mathbf{a}\}$$

$$\bullet \ (\mathsf{a},\infty) = \{\mathsf{x} \in \mathbb{R}; \mathsf{x} > \mathsf{a}\}$$

$$\bullet \ (-\infty, \mathbf{b}] = \{ \mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} \le \mathbf{b} \}$$

$$ullet$$
 $(-\infty, \mathbf{b}) = \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}; \mathbf{x} < \mathbf{b}\}$

•
$$(-\infty, \infty) = \{ \mathbf{x}; \mathbf{x} \in \mathbb{R} \} = \mathbb{R}$$

9. ianuar 2025

b

Interval

Zapišite kot interval.

9. januar 2025

Zapišite kot interval.

•
$$\{x \in \mathbb{R}; -2 < x < 2\}$$

•
$$\{x \in \mathbb{R}; 4 \le x \le 2\}$$

•
$$\{x \in \mathbb{R}; -14 < x \le -9\}$$

9. januar 2025

Interval

Zapišite interval, ki je narisan na sliki.

9. januar 2025

Zapišite interval, ki je narisan na sliki.

0

•

.

9. januar 2025

Interval

Zapišite presek intervalov.

9. januar 2025

Zapišite presek intervalov.

•
$$[0,2) \cap (-1,1]$$

•
$$[-3,5] \cap (-3,5)$$

•
$$[2,5) \cap [5,7)$$

•
$$[-1,3) \cap (-4,-1]$$

•
$$[4,6] \cap [-1,4]$$

•
$$(-1,3) \cap [1,2)$$

82 / 93

Reševanje enačb

9. januar 2025

Reševanje neenačb

9. januar 2025

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

85 / 93

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

Reševanje linearne neenačbe

Neenačbo rešimo tako, da ji po korakih prirejamo enostavnejšo ekvivalentno neenačbo, dokler ne pridemo do rešitve. Množica rešitev linearne neenačbe je interval, množica intervalov, točka, množica točk ali pa nima rešitve.

85 / 93

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

Reševanje linearne neenačbe

Neenačbo rešimo tako, da ji po korakih prirejamo enostavnejšo ekvivalentno neenačbo, dokler ne pridemo do rešitve. Množica rešitev linearne neenačbe je interval, množica intervalov, točka, množica točk ali pa nima rešitve.

Pravila preoblikovanja

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

Reševanje linearne neenačbe

Neenačbo rešimo tako, da ji po korakih prirejamo enostavnejšo ekvivalentno neenačbo, dokler ne pridemo do rešitve. Množica rešitev linearne neenačbe je interval, množica intervalov, točka, množica točk ali pa nima rešitve.

Pravila preoblikovanja

• na levi in desni strani neenačbe lahko prištejemo (ali odštejemo) isto število;

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 85/93

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

Reševanje linearne neenačbe

Neenačbo rešimo tako, da ji po korakih prirejamo enostavnejšo ekvivalentno neenačbo, dokler ne pridemo do rešitve. Množica rešitev linearne neenačbe je interval, množica intervalov, točka, množica točk ali pa nima rešitve.

Pravila preoblikovanja

- na levi in desni strani neenačbe lahko prištejemo (ali odštejemo) isto število;
- levo in desno stran neenačbe lahko pomnožimo z istim (pozitivnim) številom;

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 85/93

Linearna neenačba ima v splošnem obliko: $\mathbf{ax} + \mathbf{b} < \mathbf{cx} + \mathbf{d}$; $a, b, c, d \in \mathbb{R}$.

Reševanje linearne neenačbe

Neenačbo rešimo tako, da ji po korakih prirejamo enostavnejšo ekvivalentno neenačbo, dokler ne pridemo do rešitve. Množica rešitev linearne neenačbe je interval, množica intervalov, točka, množica točk ali pa nima rešitve.

Pravila preoblikovanja

- na levi in desni strani neenačbe lahko prištejemo (ali odštejemo) isto število;
- levo in desno stran neenačbe lahko pomnožimo z istim (pozitivnim) številom;
- če levo in desno stran neenačbe pomnožimo z negativnim številom, se znak neenakosti obrne.

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 85 / 93

Reševanje neenačb

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

(p)
$$\frac{x+3}{6} - \frac{2x-1}{12} \le (3+4)^0 + \frac{3x-2}{8}$$

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

(p)
$$\frac{x+3}{6} - \frac{2x-1}{12} \le (3+4)^0 + \frac{3x-2}{8}$$

Naloga 584

Reši sistem neenačb in rešitev zapiši z intervalom.

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

(p)
$$\frac{x+3}{6} - \frac{2x-1}{12} \le (3+4)^0 + \frac{3x-2}{8}$$

Naloga 584

Reši sistem neenačb in rešitev zapiši z intervalom.

(č)
$$x + 4 \le 8$$
; $5 - x < 8$

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

(p)
$$\frac{x+3}{6} - \frac{2x-1}{12} \le (3+4)^0 + \frac{3x-2}{8}$$

Naloga 584

Reši sistem neenačb in rešitev zapiši z intervalom.

(č)
$$x + 4 \le 8$$
; $5 - x < 8$

(h)
$$3 - (2 + 4x) < x^2 - (2 - x)^2$$
; $2 - (2 - x)(x + 2) \ge x^2$

86 / 93

Reši neenačbo in rešitev zapiši z intervalom.

(f)
$$3 - (2 - 2x)^2 > 4x(1 - x)$$

(I)
$$\frac{x+3}{8} \ge \frac{2x-9}{4}$$

(p)
$$\frac{x+3}{6} - \frac{2x-1}{12} \le (3+4)^0 + \frac{3x-2}{8}$$

Naloga 584

Reši sistem neenačb in rešitev zapiši z intervalom.

(č)
$$x + 4 \le 8$$
; $5 - x < 8$

(h)
$$3 - (2 + 4x) < x^2 - (2 - x)^2$$
; $2 - (2 - x)(x + 2) \ge x^2$

(e)
$$5x - 3 \ge 4$$
; $11 - 10x \ge -3$

86 / 93

Reševanje neenačb

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA 9. januar 2025 87 / 93

Reši neenačbo $4 - (2x + 3)^3 \ge -101 - 4(x + 1)(2x^2 + 7x)$ v množici:

- realnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- naravnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- celih števil in rešitev ponazori na številski premici.

87 / 93

Reši neenačbo $4 - (2x + 3)^3 \ge -101 - 4(x + 1)(2x^2 + 7x)$ v množici:

- o realnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- naravnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- celih števil in rešitev ponazori na številski premici.

Naloga 588

Dana sta izraza
$$A = 3 - (2x - 1)^2 + 4x(x + 2)$$
 in $B = 2 - \frac{x+1}{3}$. Za katere x je:

87 / 93

Reši neenačbo $4 - (2x + 3)^3 \ge -101 - 4(x + 1)(2x^2 + 7x)$ v množici:

- realnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- naravnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- celih števil in rešitev ponazori na številski premici.

Naloga 588

Dana sta izraza $A = 3 - (2x - 1)^2 + 4x(x + 2)$ in $B = 2 - \frac{x+1}{3}$. Za katere x je:

vrednost izraza A negativna,

87 / 93

Reši neenačbo $4 - (2x + 3)^3 \ge -101 - 4(x + 1)(2x^2 + 7x)$ v množici:

- o realnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- naravnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- celih števil in rešitev ponazori na številski premici.

Naloga 588

Dana sta izraza $A=3-(2x-1)^2+4x(x+2)$ in $B=2-\frac{x+1}{3}$. Za katere x je:

- vrednost izraza A negativna,
- vrednost izraza B vsaj -88,

87 / 93

Reši neenačbo $4 - (2x + 3)^3 \ge -101 - 4(x + 1)(2x^2 + 7x)$ v množici:

- o realnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- naravnih števil in rešitev ponazori na številski premici,
- celih števil in rešitev ponazori na številski premici.

Naloga 588

Dana sta izraza $A=3-(2x-1)^2+4x(x+2)$ in $B=2-\frac{x+1}{3}$. Za katere x je:

- vrednost izraza A negativna,
- vrednost izraza B vsaj −88,
- vrednost izraza B za 20 manjša od vrednosti izraza A?

◆□▶ ◆□▶ ◆臺▶ ◆臺▶ · 臺 · 釣९ⓒ

87 / 93

Reševanje sistemov enačb

9. januar 2025

Obravnava enačb in neenačb

9. januar 2025

Sklepni račun

9. januar 2025

Odstotni račun

9. januar 2025

Absolutna vrednost

9. januar 2025

Zaokroževanje, približki, napake

93 / 93

9. januar 2025

Jan Kastelic (GAA) MATEMATIKA